

Mastittlaboratoriet i Molde

Postadresse: Postboks 2038, 6402 Molde
Vareadresse: Verftsgt.10, 6416 Molde
Tlf.: 918 66 600
E-post: mastittlab.molde@tine.no

For laboratoriet

Prøve-ID: _____

Mottatt dato: _____

Den store leverikten - *Fasciola hepatica*

Prøver til analyse av antistoff

Den store leverikten forekommer framfor alt i kystnære strøk i Sørvest-Norge.

Prøver for analyse av antistoff bør tas i perioden november – januar og tidligst 6 uker etter innsett.

- **TANKMELKPRØVE** – Tankmelken røres i minst 2 minutter før prøvetaking. Fyll speneprøveglass $\frac{3}{4}$ fullt. Prøven kan fryses.
- **MELKEPRØVE** fra individ. Fyll speneprøveglass $\frac{3}{4}$ fullt. Prøver kan fryses.
- **BLODPRØVE** – bruk 4-10 ml rør uten tilsetning (rød kork). Sendes laboratoriet snarest. Serum kan eventuelt fryses.
- **Prøver sendes laboratoriet snarest etter prøvetaking.**
- **Prøvene kan sendes i speneprøveesker med TINE tankbilen.**

Produsentnummer - 10 siffer									

Dato for prøvetaking:

Eiers navn:

Adresse:

Postnr: Poststed:

E-post:

Prøveglass MÅ merkes med prøve nr. eller dyr nr!

Prøve nr	Dyr nr.	Merknader
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Mastittlaboratoriet i Molde

Postadresse: Postboks 2038, 6402 Molde
Vareadresse: Verftsgt.10, 6416 Molde
Tlf.: 918 66 600
E-post: mastittlab.molde@tine.no

Testing av antistoff mot den store leverikten (*Fasciola hepatica*)

Leverikter forekommer framfor alt i kystnære strøk i Sørvest-Norge. I tillegg kan infeksjon forekomme i enkelte andre områder med relativt varmt og fuktig klima.

Mengden av antistoffer mot den store leverikten øker i takt med dyrenes eksponering for parasitten. Ved å analysere en prøve etter innsett fra beite, får man et mål på hvor mye dyrene har blitt utsatt for smitte gjennom den foregående beitesesongen. Prøvesvaret gir grunnlag for å vurdere om det er behov for tiltak mot den store leverikten i besetningen.

Tankmelkprøver, individuelle melkeprøver og blod kan analyseres. Prøvetaking av tankmelk bør gjennomføres når alle dyrene som kan levere melk til konsum har bidratt til tanken.

Tidspunkt for prøvetaking: Prøver til analyse av antistoff mot den store leverikten bør tas i perioden fra november til januar. Prøver bør tas tidligst en måned etter innsett fra beite.

Hensikt med prøvetaking for den store leverikten:

Kartlegging av smittepress i besetningen - Prøvetaking kan utføres dersom det er mistanke om at parasitten forårsaker sykdom eller produksjonstap i besetningen. Den store leverikten kan forårsake redusert tilvekst, nedsatt melkeproduksjon og redusert fruktbarhet hos voksne kyr. Sykdom er som regel kronisk og kan forårsake nedstemthet og mild anemi vinterstid. Merknader fra kjøttkontrollen vil også gi en pekepinn på smittepresset i besetningen.

Overvåking av besetningen - Årlige tankmelk-prøver kan brukes for å vurdere eksponering for den store leverikten over tid. Prøver bør tas innenfor samme måned hvert år. Ved gjentatt prøvetaking kan man evaluere effekten av forskjellige tiltak, for eksempel beitetiltak for å redusere smittepresset i besetningen.

Det er viktig å være klar over at klimatiske forhold i beitesesongen har betydelig innvirkning på smittepresset, og dette vil kunne variere prøveresultatene.

Målrettet behandling med parasittmidler - Individuelle prøver av melk og blod, i kombinasjon med kliniske funn, kan brukes for å vurdere behovet for behandling med parasittmidler på individnivå.

Bærekraftig håndtering av beiteparasitter i besetningen forutsetter god oversikt over smittepresset. Ved påvist høy eksponering for parasitter, anbefales det å i størst mulig grad benytte smittereduserende tiltak i form av strategisk bruk av beiter.

I besetninger der det påvises et høyt smittepress i foregående sesonger og det er begrensede muligheter for beitetiltak, kan bruk av parasittmidler være nødvendig.

Ved å begrense bruken av parasittmidler til dyr og besetninger med reelt behov, kan man bremse utviklingen av resistens mot parasittmidler samt redusere de negative effektene av midlene på miljøet.

Prøvene kan sendes i vanlig hvit prøveeske med TINE Tankbil.